

Eiropas
Komisija

TAISNĪGI NODOKĻI

Nodokļu politika Eiropas Savienībā 21. gadsimtā

*Vēlos, lai eiropieši pamostos Eiropā,
kur mums izdevies vienoties par
stingriem sociālajiem standartiem.
Kur uzņēmumu peļņa tiek aplikta
ar nodokliem tur, kur tā iegūta.*

*Eiropas Komisijas Prezidents
Žans Klods Junkers*

SATURS

KĀDĒĻ TAISNĪGA NODOKĻU POLITIKA IR SVARĪGA	2
TAISNĪGA NODOKĻU IEKASĒŠANA EIROPAS SAVIENĪBĀ	4
NODOKĻU PĀRREDZAMĪBA	5
EFEKTĪVA NODOKĻU IEKASĒŠANA	6
GLOBĀLA NODOKĻU LABĀ PĀRVALDĪBA	7
KOPĒJĀ KONSOLIDĒTĀ UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKĻA BĀZE	8
DIGITĀLĀ NODOKĻU POLITIKA	10

KĀDĒĻ TAISNĪGA NODOKĻU POLITIKA IR SVARĪGA

Veicinot izaugsmi, stimulējot investīcijas un padziļinot ekonomisko integrāciju starp Eiropas Savienības dalībvalstīm, Eiropas Komisija tiecas apmierināt sabiedrības prasības pēc lielāka sociālā taisnīguma un ekonomiskās attīstības, kuru būtiska sastāvdaļa ir taisnīga un efektīva nodokļu politika. Eiropas Komisija strādā kopā ar ES dalībvalstīm, lai nodokļu sistēmas padarītu pārskatāmākas, atbildīgākas un efektīvākas.

TAISNĪGA NODOKĻU POLITIKA IR VIENS NO ES SOCIĀLĀ UN EKONOMISKĀ MODEĻA STŪRAKMEŅIEM.

Nodokļu sistēma spēlē svarīgu lomu, lai nodrošinātu spēcīgu un ilgtspējīgu ekonomiku, plaukstošu uzņēmējdarbības vidi un sociālo taisnīgumu.

NODOKĻU POLITIKA IR NEATŅEMAMA DAĻA NO FUNKCIONEJOŠAS MŪSDIENU SABIEDRĪBAS.

Nodokļu ieņēmumi ļauj iedzīvotājiem saņemt kvalitatīvu izglītību, veselības aprūpi un nodrošina publisko infrastruktūru. Nodokļi

palīdz veidot sociālās drošības tīklu neaizsargātām sabiedrības grupām. Pārdomāta nodokļu sistēma veicina sociālo taisnīgumu.

TAISNĪGA NODOKĻU POLITIKA IR ĪPAŠI NOZĪMĪGA.

Lai sniegtu ilgtspējīgus ienākumus valstu budžetos, palīdzētu uzturēt Eiropas sociālo modeli, nodrošinātu konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vidi un uzturētu labu nodokļu maksāšanas kultūru.

IZVAIRĪŠANĀS NO NODOKĻU NOMAKSAS UN NODOKĻU APIEŠANA ES DALĪBVALSTĪM RADA MILZU RISKUS:

gan ekonomiskus, gan politiskus, gan sociālus. Krāpšanās ar nodokļiem samazina valsts ieņēmumus – samazinot līdzekļus, kas pieejami publiskajiem izdevumiem un ieguldījumiem.

NODOKĻU PĀRKĀPUMI GRAUJ SABIEDRISKO LĪGUMU STARP PILSOŅIEM UN TO VALDĪBĀM.

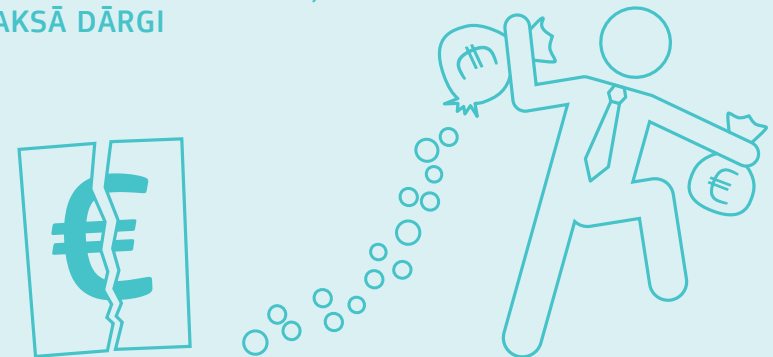
Bieži vien valdības kompensē negūtos ienākumus, apliekot ar lielākiem nodokļiem

godīgus nodokļu maksātājus, darba ņēmējus un mazos uzņēmumus. Tādējādi tiek pārkāpts taisnīga nodokļu sloga sadalīšanas princips.

NODOKĻU APIEŠANA KROPLŌ ARĪ GODĪGU KONKURENCI

starp uzņēmumiem Eiropas Savienības vienotajā tirgū. Daudzi mazie vai vietējie uzņēmumi cieš no nopietniem konkurences izkropļojumiem konkurentu agresīvas nodokļu prakses dēļ.

IZVAIRĪŠANĀS NO NODOKĻIEM IZMAKSĀ DĀRGI

EIROPAS PARLAMENTS IR APLĒSIS, KA KATRU GADU TIEK ZAUDĒTI

50-70

MILJARDI EIRO NODOKĻU KRĀPŠANĀS, IZVAIRĪŠANĀS UN APIEŠANAS REZULTĀTĀ

TAISNĪGA NODOKĻU IEKASĒŠANA EIROPAS SAVIENĪBĀ

Taisnīga un efektīva nodokļu iekasēšana ir Eiropas Komisijas visaugstākā prioritāte. Taisnīgi nodokļi saistīti ar ES pamatmērķiem, ieskaitot vienlīdzīgas sabiedrības veidošanu, spēcīgu vienoto tirgu un stabilu ekonomiku, kas balstās uz izaugsmi, jaunām darba vietām un investīcijām.

ES iedzīvotāji un uzņēmumi kļūst aizvien neapmierinātāki atsevišķu uzņēmumu un indivīdu nodokļu apiešanas, un izvairīšanās dēļ. Sabiedrība pieprasa nodokļu politikas izmaiņas, lai krāpnieciskas un negodīgas darbības vairs nebūtu iespējamās.

Eiropas Komisija nākusi klajā ar ambiciozu nodokļu reformas plānu, kas ietver jaunus,

stingrus pasākumus, lai apkarotu izvairīšanos no nodokļu nomaksas un nodokļu apiešanu. Reformas rezultāts ir liels solis uz priekšu, lai Eiropas Savienībā veidotu taisnīgāku, efektīvāku un izaugsmei draudzīgāku nodokļu vidi.

Vai Eiropas Savienībai būtu jādarbā vairāk, lai apkarotu nodokļu krāpšanos?
Avots: 2016. Eiropas barometrs

ES PLĀNS TAISNĪGAI NODOKĻU POLITIKAI BALSTĀS UZ TRIM PĪLĀRIEM:

PĀRREDZAMĪBA: „Nodokļu politikas caurskatāmība ir absolūti nepieciešama, lai apkarotu ļaunprātīgu nodokļu praksi.“ *Komisārs Pjērs Moskoviči*

EFEKTĪVA NODOKĻU IEKASĒŠANA: „Cilvēkiem jābūt uzticībai, ka nodokļu likumi tiek visiem piemēroti vienādi. Uzņēmumiem jāmaksā sava taisnīgā nodokļu daļa tur, kur tiek veikta to reālā uzņēmējdarbība.“ *Viceprezidents Valdis Dombrovskis*

LABA PĀRVALDĪBA GLOBĀLĀ MĒROGĀ: „Sabiedrības saliedētība ir atkarīga no taisnīgas nodokļu politikas. Taisnīgi nodokļi ir visaugstākā prioritāte ne tikai Eiropā, bet arī visā pasaulē.“ *Komisāre Margrēte Vestager*

NODOKĻU PĀRREDZAMĪBA

2013. gada jūnijs:
Informācijas apmaiņa par finanšu kontiem

2015. gada marts:
Pārredzamības prasības nodokļu nolēmumiem

Komisija uzsāka savu taisnīgas nodokļu politikas kampaņu ar **Nodokļu pārredzamības tiesību aktu kopumu** 2015. gadā. Kopš tā laika ir sperti nozīmīgi soļi, veicinot atklātību un sadarbību starp dalībvalstīm nodokļu jautājumos. Dalībvalstis ir piekritušas automātiski apmainīties ar informāciju par **nodokļu nolēmumiem** un par starptautisku uzņēmumu **pārskatiem par katru valsti**. Jaunie ES noteikumi nodrošina arī to, ka nodokļu iestādēm ir **piekļuve noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas informācijai**. ES valstis ir uzsākušas arī apmaiņu ar informāciju par pilsoņu finanšu kontiem ārzemēs, **izbeidzot banku noslēpumu** Eiropas Savienībā. Komisija ir piedāvājusi arī **publisku pārskatu sniegšanu par katru valsti** starptautiskiem uzņēmumiem un **pārredzamības prasības starpniekiem**, lai uzlabotu uzņēmumu un konsultantu darbības uzraudzību.

2015. gada decembris:
ES paraksta Pārredzamības līgumu ar Sanmarīno

2015. gada oktobris:
ES paraksta Pārredzamības līgumu ar Lihtenšteinu

2015. gada maijs:
ES paraksta Pārredzamības līgumu ar Šveici

2016. gada janvāris:
Pārskatu sniegšana par katru valsti starptautiskiem uzņēmumiem

2016. gada februāris:
ES paraksta Pārredzamības līgumu ar Andoru

2016. gada aprīlis:
Publisku pārskatu sniegšana par katru valsti starptautiskiem uzņēmumiem

2016. gada jūlijs:
Jauni naudas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas noteikumi

2016. gada jūlijs:
ES paraksta Pārredzamības līgumu ar Monako

2017. gada jūnijs:
Pārredzamības prasības starpniekiem

EFEKTĪVA NODOKĻU IEKASĒŠANA

ES nodokļu politikas galvenais mērķis ir nodrošināt, ka visi uzņēmumi maksātu nodokļus tur, kur tie gūst peļņu.

Lai palīdzētu to sasniegt, Komisija piedāvāja Nodokļu apiešanas novēršanas direktīvu (ATAD 1 un 2), kas nosaka juridiski saistošus pasākumus visā ES. Šie jaunie pasākumi stāsies spēkā, sākot ar 2019. gadu, slēdzot galvenos nodokļu apiešanas ceļus, kādi šobrīd pastāv.

Tika sākti preferenciālu režīmu ("patentlozīža") un transfertcenu noteikšanas noteikumu pārskatīšana, lai novērstu nodokļu apiešanu, izmantojot šos mehānismus.

Papildus vairākās valsts atbalsta lietās ir apstrīdētas netaisnīgas nodokļu atlaides, ko dažas ES valstis ir piešķirušas starptautiskiem uzņēmumiem.

STRĀDĀJOT PIE TAISNĪGAS NODOKĻU POLITIKAS IKKATRĀ ES VALSTĪ

Ekonomiskā krīze parādīja, cik cieši saistītas ir visas ES valstu ekonomikas. Tā arī parādīja, ka valstīm nepieciešams sadarboties, ja tās vēlas Eiropā sasniegt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Tādēļ ES valstis vienojās cieši koordinēt savas ekonomiskās politikas, izmantojot procesu, kuru dēvē par „Eiropas Semestri”.

Eiropas Semestrī Komisija identificē ES un katras dalībvalsts ekonomiskās un sociālās prioritātes turpmākajam gadam. Nodokļu iekasēšana un pēdējā laikā arī agresīva nodokļu plānošana šajā publikācijās ieņem pamanāmu vietu, ieskaitot ieteikumus, kā nodokļu sistēmas var padarīt taisnīgākas, ja tas ir nepieciešams.

GLOBĀLA NODOKĻU LABĀ PĀRVALDĪBA

Izvairīšanās no nodokļu nomaksas un nodokļu apiešana ir globālas problēmas, kuras jārisina globāli. ES ir spērusi konkrētus soļus, lai ieviestu starptautiskos nodokļu labas pārvaldības standartus. Tā sagaida, ka tās globālie partneri darīs to pašu, lai ieviestu taisnīgus un līdzvērtīgus konkurences apstākļus visā pasaulē.

2016. gada janvārī Komisija prezentēja jaunu Ārējo stratēģiju efektīvai nodokļu uzlikšanai. Tās mērķis ir stiprināt sadarbību ar ES globālajiem partneriem taisnīgas nodokļu iekasēšanas jautājumos. Stratēģija ieskicē arī to, kā ES būtu jārikojas ar valstīm, kas atsakās ievērot starptautiskos labās pārvaldības standartus.

ES melnā saraksta process tika izstrādāts, lai strādātu ar nodokļu jurisdikcijām, kas atsakās sadarboties. Par pirmo ES melno sarakstu dalībvalstis vienojās 2017. gada decembrī. Tas tika publicēts kopā ar „pelēko” sarakstu, kurā bija iekļautas

valstis, kas bija apņēmušās uzlabot savas nodokļu sistēmas, reaģējot uz šo sarakstu veidošanas procesu. ES turpina uzraudzīt situāciju un regulāri aktualizē melno sarakstu.

ES arī piešķir augstu prioritāti attīstības valstu atbalstam starptautiskās kampaņas par taisnīgu nodokļu politiku ietvaros. ES stratēģija „iekasēt vairāk, tērēt labāk” tiecas palielināt ES atbalstu zemu ienākumu valstīm, lai tās varētu apkarot ar nodokļiem saistītos pārkāpumus un gūt ilgtspējīgus ienākumus.

KOPĒJĀ KONSOLIDĒTĀ UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKĻA BĀZE (KKUINB)

Šodienas uzņēmumu aplikšanas ar nodokļiem noteikumi ir novecojuši, apgrūtināši un tos iespējams apiet. ES ir nepieciešama nodokļu sistēma, kas atbilst mūsdienu ekonomikas izaicinājumiem un vienlaicīgi atbalsta Savienības plašākus politiskos mērķus. Eiropai nepieciešama jauna, moderna, dinamiska un fundamentāli taisnīga uzņēmumu nodokļu sistēma, kas ļautu Vienotajam tirgum plaukt arī nākotnē.

Kopējā konsolidētā uzņēmumu ienākuma nodokļa bāze (KKUINB) ir šis risinājums. KKUINB tika pirmo reizi piedāvāta 2011. gadā un uzlabotā formātā atkārtoti iniciēta 2016. gadā. Tas ir modelis taisnīgai un izaugsmei orientētai uzņēmumu nodokļu sistēmai.

No vienas puses KKUINB atvieglos uzņēmējdarbību ES. Uzņēmumiem būs tikai vieni noteikumi, kā aprēķināt savu ar nodokļiem aplikamo peļņu visā ES, un vienas pieturas sistēma nodokļu atskaišu iesniegšanai. Uzņēmumi varēs kompensēt zaudējumus

vienā Eiropas daļā ar peļņu citā – tieši tāpat, kā tas tiek darīts nacionālajā līmenī. Turklāt KKUINB piedāvā nodokļu atvieglojumus uzņēmumiem, kas investē izaugsmei veicinošās aktivitātēs, piemēram, izpētē un attīstībā.

No otras puses KKUINB palīdzēs apkarot nodokļu apiešanu. KKUINB sistēma ietvertu visus lielos starptautiskos uzņēmumus, kā arī tiktu likvidēti galvenie nodokļu apiešanas ceļi. KKUINB pārkāpumu novēršanas pasākumi palīdzēs arī mazināt situācijas, kad uzņēmumi novirza peļņu ārpus Vienotā tirgus.

KKUINB ir tā taisnīgā, efektīvā un konkurētspējīgā nodokļu sistēma, kāda ir nepieciešama ES nākotnei. Par to šobrīd notiek pārrunas starp dalībvalstīm, kurām tā jāapstiprina vienbalsīgi.

KKUINB varētu palielināt investīcijas ES par līdz

+3,4%

ES uzņēmumi varētu samazināt savas administratīvās izmaksas par

-2,5%

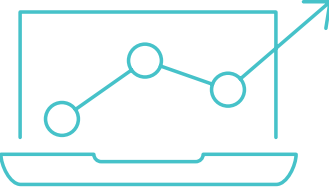
KKUINB varētu veicināt izaugsmi par līdz

+1,2%

korporatīvo nodokļu normu kopumu skaits ES šobrīd

28

1 korporatīvo nodokļu normu kopumu skaits ar KKUINB

DIGITĀLĀ NODOKĻU POLITIKA

Globalizācija un digitalizācija nes līdzi progresu, radot darba vietas, virzot inovatīvas idejas un dodot indivīdiem jaunas iespējas. Tajā pašā laikā tie maina veidu, kā mēs strādājam, patērējam un ražojam. Digitālie uzņēmumi aug ātrāk par ekonomiku kopumā, un šī tendence noteikti turpināsies.

Eiropas Savienībā ir uzsākta Digitālā vienotā tirgus programma, lai pilnībā izmantotu digitālo transformāciju, kas šodien ietekmē mūsu dzīves. Eiropas Savienības darbs taisnīgas, efektīvas un konkurētspējīgas nodokļu politikas labā nevar būt atrauts no šīs dinamikas.

Tomēr šis Digitālais vienotais tirgus var realizēt savu pilno potenciālu tikai tad, ja tam ir taisnīgs, stabils un ilgtspējīgs pamats.

Mūsdienu uzņēmumu nodokļu normas nav piemērotas, lai aptvertu digitālo uzņēmumu dinamisko, nemateriālo, lietotāju virzīto un mobilo dabu.

Digitalizētā pasaulē var būt grūti izsekot, kur un kā tiek gūta peļņa un, kur tā būtu jāapliek ar nodokļiem. Tas nozīmē, ka daži uzņēmumi ES var gūt milzu ienākumus, nemaksājot tur nekādus nodokļus.

Nodokļu politika jāpielāgo digitālajai revolūcijai. Tādēļ 2018. gada pavasarī Komisija piedāvāja ES risinājumu taisnīgai un efektīvai digitālās ekonomikas nodokļu politikai. Tas ietvēra fundamentālu reformu uzņēmumu aplikšanai ar nodokļiem Vienotajā tirgū, lai labāk atspoguļotu jaunās uzņēmējdarbības formas. Tajā ir iekļauts arī jaunais digitālo pakalpojumu nodoklis. Tas attieksies uz visgrūtāk izsekojamām digitālām aktivitātēm, kamēr tiek realizēta visaptveroša reforma.

“Mēs vēlamies izstrādāt vienlīdzīgus spēles noteikumus, lai visi Eiropas Savienības aktīvie uzņēmumi var konkurēt taisnīgā vidē neatkarīgi no tā, vai tie strādā mākonī vai no ķieģeļiem un javas būvētā ēkā.

Komisārs
Pjērs Moskoviči

ES UZŅĒMUMU NODOKĻU REFORMA

KKUINB*				
Pārskatu sniegšana par katru valsti: nodokļu iestādes	Nodokļu apiešanas novēršanas direktīvas	Automātiskā apmaiņa ar informāciju par nodokļu nolēmumiem	Datu atklāšanas prasības starpniekiem*	Automātiskā apmaiņa ar informāciju par finanšu kontiem
Publisku pārskatu sniegšana par katru valsti*	Nodokļu līgumu rekomendācija	Ciešāka trastu un citu uzņēmumu uzraudzība (AML noteikumi)	Lielāka caurredzamība par faktiskajām īpašumtiesībām	Finanšu regula: Laba pārvaldība ES līdzekļiem
ES saraksts ar trešajām valstīm, kas nesadarbojas	Rīcības kodeksa attiecībā uz uzņēmējdarbības nodokļiem reforma	Uzlabojumi transfertcenu sistēmā	Jauni noteikumi „patentlodziņiem”	Dubultās aplikšanas ar nodokļiem strīdu atrisināšanas mehānisms
DIGITĀLĀ NODOKĻU POLITIKA*				

* = vēl jāadoptē dalībvalstīm

Printed by GPS in France

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2018

© Eiropas Savienība, 2018

Atkalizmantošana ir atļauta.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politika ir noteikta ar Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

PDF ISBN 978-92-79-77627-4 doi:10.2778/703905 KP-01-18-025-LV-N

Publikāciju birojs

Mēs ienesam ES nodokļu politikā paradigmas maiņu – tādu, kas to padarīs pārredzamāku, efektīvāku un draudzīgāku uzņēmējdarbībai. Lai to sasniegtu, mums jāturpina strādāt kopā kā Savienībai. Un mums jāturpina virzīt mūsu starptautiskie partneri šajā pašā virzienā.

*Komisārs
Pjērs Moskoviči*

